

Nr 322

Av herr Ohlin m. fl., angående vissa skattepolitiska frågor.

Det preliminära förslag till riksstat för budgetåret 1958/59 som presenterats i årets statsverksproposition torde för svenska folket lika klart som smärtsamt ha belyst innebörden av den allmänna ekonomiska och statsfinansiella politik som förts i vårt land under de senaste tio åren. Samtidigt som statsutgifterna fortsätter sin väldiga ansvällning med en preliminärt redovisad ökning av tre kvarts miljard kronor, stagnerar statsinkomsterna plötsligt i sin utveckling och nya eller ökade skatter signaleras. Detta sker dessutom i ett läge där skattetrycket redan förut är mycket högt. Den situation som inträtt måste betecknas som synnerligen prekär. Läget förbättras knappast heller av att den framlagda statsverkspropositionen är ett provisorium och i väsentliga delar ofullständig, varför en samlad och samtidig bedömning från riksdagens sida vid sessionens början av lägets krav allvarligt försvåras.

Även om det kan förefalla vara till föga båtnad att påminna om rekommendationer och förslag som i ett tidigare skede framförts från den meningsriktning vi företräder — rekommendationer och förslag, vilka om de följts skulle ha lett till att dagens situation varit ljusare än vad den nu är — så vill vi dock inte underlåta att erinra om följande.

Vad som framför allt enligt vår mening har saknats i den hittills förda politiken har varit en mera omsorgsfull planering, med sikte på de statsfinansiella och samhällsekonomiska resurserna och deras naturliga tillväxt i ett progressivt samhälle med bevarade stabila ekonomiska förhållanden. Vidare har i otillräcklig grad de faktorer beaktats som grundlägger en tillfredsställande kapitalförsörjning i det enskilda och frivilliga sparandets former, ett problem som vi en följd av år återkommit till, inte minst vad beträffar skattelagstiftningens inverkan på sparandet. Som vi förut anmärkt i en tidigare vid denna riksdag väckt motion framfördes från vårt håll redan vid efterkrigsperiodens början bestämda krav på en noggrann allmänekonomisk planering, så att de socialpolitiska och andra åtaganden, som då var aktuella, kunde bedömas i sitt samhällsekonomiska och statsfinansiella sammanhang på litet längre sikt. Även senare — t. ex. vid 1953 års riksdag — har vi återkommit härtill. De s. k. långtidsutredningarna, vilka kunnat utgöra ett underlag för sådana planeringar, har inte använts för detta syfte.

Det är emellertid givet att det statsfinansiella handlingsmönstret måste

Bihang till riksdagens protokoll 1958. 4 saml. Nr 322—324

anpassas inte bara efter en långsiktig planering utan även efter den faktiska situation som föreligger. Vad läget synes kräva i högre grad än någonsin är målmedvetna åtgärder i syfte att råda bot på den kris, som sedan länge fått härja inom den svenska samhällsekonomin, och som givit och fortfarande ger sitt mest kännbara utslag på kapitalmarknaden. I särskilda motioner tar vi upp kapitalförsörjningsproblemen till en mera allmän belysning. Vi skall därför inte här ingå på dem utan tillåter oss att hänvisa till dessa motioner (nr I: 311 och II: 362). Det bör understrykas att något »allena saliggörande» medel självfallet inte finns att tillgå, utan kapitalförsörjningens problematik och frågan om kapitalmarknadens naturliga balans måste angripas från olika sidor, och att verkningarna i många fall visar sig först så småningom. Till de åtgärder som här oundgängligen måste tillgripas hör en viss nedbantning av utgiftsåtaganden som f. n. åvilar statskassan. En översyn av statsutgifterna i syfte att vinna besparingar begärde vi i fjol, och vi har återkommit härtill vid denna riksdag i tidigare väckta motioner. Även skattepolitiken och dess utformning kommer som förut anmärkts här in i bilden.

Tyngdpunkten i ur statsfinansiell synpunkt möjliga reformer av skattelagstiftningen synes böra läggas vid sådana åtgärder som har en mera påtagligt gynnsam effekt på produktionens utveckling särskilt genom sin inverkan på sparandet. De finansiella förutsättningarna för produktionslivet och därmed underlaget för den reala levnadsstandarden för alla beror ju i hög grad på beskattningens konstruktion. Företagsbeskattningen framträder från denna synpunkt som ett av de områden där reformer är särskilt påkallade.

Av särskild betydelse är här den s. k. extra bolagsskatten. Förslag om dess omedelbara avskaffande framföres i de likalydande motionerna I: 256 av herr Aastrup m. fl. och II: 324 av herr Kollberg m. fl. Vi delar de i dessa motioner anförda synpunkterna. När den s. k. kompletteringspropositionen föreligger vid vårriksdagens slut och beslut om dessa motioner skall fattas, kan den statsfinansiella situationen bättre överblickas i dess helhet.

Vid de överväganden som då uppkommer måste särskilt det förhållandet väga mycket tungt att det statsfinansiella nettoutbytet av den extra bolagsskatten är långt mindre än de som intäkt av denna skatt redovisade beloppen — eftersom inkomsterna av den ordinarie bolagsskatten säkerligen hålles nere så länge den som tillfällig angivna extra skatten består. I själva verket kan såsom visas i berörda motioner inkomstbortfallet av dennas avskaffande väntas snabbt uppvägas av de gynnsamma verkningar på skatteunderlaget, som en återgång till den tidigare skattesatsen skulle få. Härtill kommer att de samhällsekonomiska aspekterna — verkningarna på företagets produktionskraft och konkurrensförmåga gentemot utlandet samt på företagssparandet — gör sig i särskilt hög grad gällande vid bedömningen av denna skatt.

Varulagervärderingsreglerna

De vid 1955 års riksdag antagna permanenta reglerna för värdering av varulager vid beskattningen innebar en betydande skärpning av förut tillämpad praxis. Den i skattelagstiftningen i princip tidigare medgivna fria varulagervärderingen tillämpades i allmänhet så att nedskrivning av varulager medgavs till 30 procent av värdet. De år 1955 antagna nya permanenta reglerna innebär — om man bortser från vissa undantags- och supplementärregler — att nedskrivning får ske till lägst 40 procent av värdet. Denna skärpning skall enligt beslutet emellertid först träda i tillämpning fr. o. m. det beskattningsår, för vilket taxering i första instans verkställs år 1960, d. v. s. i normala fall räkenskapsåret 1959. Under innevarande år gäller 30-procentsregeln.

Då förslaget om skärpning av varulagervärderingsreglerna framlades år 1955, yrkade vi under hänvisning till de menliga verkningar för företagens likviditet och sparande, som förslaget kunde befaras få, avslag på detsamma. Vi underströk därvid särskilt de påtagliga nackdelar den föreslagna skärpningen skulle få för mindre företag, vars tillgångar huvudsakligen eller till väsentlig del består av varulager. Vi fann förslaget även ur mera allmänna synpunkter — med hänsyn till dess negativa återverkningar på företagssparande, kapitalförsörjning och finansieringsmöjligheterna för produktionsapparatusens rationalisering och utbyggnad — oantagligt. Vi påpekade vidare att förslaget på grund av inflationen i verkligheten skulle komma att leda till en beskattning av fiktiva vinster i icke obetydlig omfattning.

Ingenting har inträffat som ger anledning till ett ändrat bedömande av ifrågakvarande spörsmål. Vi anser därför att 40-procentsregeln inte bör genomföras. Den av oss tidigare föreslagna 30-procentsregeln gäller redan fr. o. m. innevarande års taxering. Då denna regel även skall gälla nästa år och skärpning till 40-procentsregeln först skulle ske år 1960, anser vi oss inte behöva framställa något yrkande beträffande varulagervärderingsreglerna vid innevarande riksdag. Vi avser att återkomma härtill vid nästa års riksdag.

Avskrivningsreglerna beträffande byggnader

Följande framställning gäller byggnad som brukas i ägarens rörelse.

Enligt gällande bestämmelser får avdrag för värdeminskning i byggnad, som brukas i ägarens rörelse, i regel ske med viss procent årligen av byggnadens värde. I princip skall det verkliga anskaffningsvärdet ligga till grund för avskrivningen. På grund av svårigheten i många fall att visa den faktiska anskaffningskostnaden, torde ofta taxeringsvärdet läggas till grund för beräkningen. Härigenom sker dessutom en viss anpassning till

återanskaffningsvärdet, vilket teoretiskt borde vara det rätta värdet för avskrivningen. Den för värdeminskningssavdraget bestämmande avskrivningsprocenten skall fastställas med hänsyn till den tid byggnaden anses kunna utnyttjas i rörelsen. I vissa särskilda fall får byggnadskostnaden avdragas i sin helhet för det år byggnaden uppförts, nämligen när det är fråga om rent tillfälliga byggnader avsedda att användas endast ett fåtal år. I övrigt, d. v. s. i alla normala fall, tillämpas avskrivningsprocenten med lika storlek för varje år. I allmänhet torde den enligt praxis vara 2 à 4 procent.

Vid avskrivningsreglernas utformning är det inte minst av betydelse att hänsyn tas till att gynnsamma finansiella förutsättningar kan åstadkommas för produktionsapparatens förnyelse och utbyggnad. I särskilt hög grad gäller detta en nystartad rörelses speciella behov av likvida medel för sin expansion. Ur företagsekonomisk synvinkel bör därför avskrivningsreglerna i princip vara så utformade att en högre avskrivningsprocent kan tillämpas under de första åren av det investerade kapitalets »livstid» i fråga om såväl investeringar i byggnader som i maskiner (eller inventarier). För enkelt uttryckt kan man säga att skatteförmågan i realiteten är mindre under de första åren av ett företags tillvaro än den blir senare. Skatte-reglerna bör såvitt möjligt avspegla detta förhållande.

I den svenska skattelagstiftningen är avskrivningsreglerna i fråga om *maskiner* (och inventarier) i viss utsträckning anpassade efter den tankegång som här återgivits.

Däremot är så icke fallet vid avskrivning å byggnader, där som förut anmärkts avskrivningsprocenten är densamma varje år. Även om skatte-reglerna på denna punkt undergick en viss omredigering i samband med 1955 års lagändring — i avsikt att tydligare markera den vikt som bör fästas vid den ekonomiska livslängden när det gäller att fastställa skälig avskrivningsprocent — så ändrades inte tillämpad praxis i den riktning vi här åsyftar.

Av intresse i detta sammanhang är de regler som i hithörande stycken tillämpas i Norge och Danmark, särskilt efter de ändringar som genomfördes förra året. Danmark har sedan länge haft avskrivningsregler för byggnader som medgivit en större avskrivning under byggnadens första år än senare, medan de norska reglerna härvidlag tidigare varit i huvudsak överensstämmande med de svenska. 1957 års ändringar innebar att Norge i försiktig form närmade sig det danska regelsystemet vad gäller värdeminskningssavdrag å byggnader. Danmark i sin tur markerade ytterligare förskjutningen i värdeminskningssavdragen mot byggnadernas tidigare skede. Följande tablå, som hämtats ur det nordiska ekonomiska samarbetsutskottets rapport (Nordiskt ekonomiskt samarbete, Del 3) ger en översiktlig jämförelse av avskrivningsreglerna i fråga om industribyggnader i Danmark och Norge.

Avskrivning å byggnad vid engångsinvestering

Avskrivningsbelopp på byggnader i procent av anskaffningsvärde.

År	Danmark		Norge	
	Gamla regler	Nya regler	Gamla regler	Nya regler
1—4	11,5	12,5	2,5	3,75
5	1,5	2,5	2,5	3,75
6—24	1,5	2,5	2,5	2,50
25—37	1,5	0,0	2,5	2,50
38	1,5	0,0	2,5	1,25
39	0,5	0,0	2,5	0,00
40	2,5	0,0	2,5	0,00

De norska reglerna medger dessutom särskilda initialavskrivningar vid investeringar över en viss storlek. Den danska regeln, som medger full avskrivning efter 24 år, förskjuter som synes mycket starkt värdeminskningssavdragens samlade belopp till byggnadens första år, medan de norska reglerna är något försiktigare utformade, ehuru ur denna synpunkt gynnsammare än de svenska.

Den jämförelse vi här anlagt syftar inte att belysa skattebördans faktiska storlek i de nordiska länderna. Härvidlag inverkar ju även andra regler än de här berörda, såsom varulagervärderingsreglerna, rätt till avsättning till investeringsfonder, till förlust- och resultatutjämning, skatteprocenten, m. m. Det problem vi avser att i någon mån belysa är utformningen av reglerna för värdeminskningssavdrag i fråga om byggnader i de olika länderna. I detta hänseende är enligt vår mening såväl de danska som de norska reglerna uttryck för en värdefull tankegång. Dess genomförande även i de svenska avskrivningsreglerna vad gäller byggnader borde undersökas. I en tid då ökade krav kan väntas uppkomma på det svenska näringslivets konkurrenskraft gentemot utlandet, synes oss en sådan anpassning av våra beskattningsregler böra eftersträvas. De europeiska integrationsplanerna, vars successiva förverkligande kan väntas inom en inte alltför avlägsen framtid och som kommer att kräva ökad konkurrensförmåga av de svenska företagen, inbjuder till förberedelseåtgärder även av här angiven innebörd. I en politik som vill satsa mera på nya initiativ, expansion och ökat välstånd genom gynnsammare villkor för produktionslivet hör de här åsyftade åtgärderna naturligt hemma.

Vi föreslår därför, att en undersökning företages i syfte att anpassa beskattningsreglerna vad gäller värdeminskningssavdrag å byggnader, som ingår i rörelse, så att större värdeminskningssavdrag kan göras under en byggnads första år. Utslagsgivande hänsyn måste härvid naturligen tas till återverkningarna på skatteunderlag och skatteintäkterna.

Inkomstbeskattningen för fysiska personer

Den faktiska situation som nu inträtt — med ansträngda statsfinanser och med en sedan lång tid illa fungerande och underförsörjd kapitalmark-

nad — gör det nödvändigt att även reglerna vad gäller den personliga inkomstskatten till staten (inkomstskatten för fysiska personer) reformeras i sådan riktning att sparandet främjas. Av de många angelägna reformer på inkomstbeskattningens område, som anmäler sig med hänsyn till den höjd skattetrycket nått, anser vi att i dagens läge främst sådana bör företas, som på ett direkt och påtagligt sätt kan nå ett sparfrämjande syfte. Det direkta skattetryckets hårdhet understryker emellertid också angelägenheten av att en allmän och väsentlig reduktion av den statliga inkomstskatten eftersträvas, så snart statsfinansiella förutsättningar härför kan skapas. Vidare pockar vissa delreformer i skattelagstiftningen, varav en del redan är föremål för offentlig utredning, på sitt förverkligande. För dessa uppgifters genomförande kräves en planering, så att statsmakterna kan skapa sig en samlad överblick över de olika skattereformer av hög angelägenhetsgrad, som är aktuella, samt deras statsfinansiella konsekvenser. Bland sådana delreformer av stor vikt kan som exempel nämnas en lindring av sambeskattningen genom förstärkning av förvärvsavdragen, en reformering av ortsgupperingen vid beskattningen samt barnfamiljernas beskattning. Vi har vid tidigare riksdagar föreslagit en sådan planering, men förslagen har avvisats av riksdagens majoritet. Vad som nu inträffat på det statsfinansiella området bör emellertid ytterligare understryka betydelsen av att en planering av här angiven beskaffenhet kommer till stånd. I synnerhet i nu rådande läge måste det anses viktigt, att statsmakterna söker skapa sig en i förväg genomtänkt handlingslinje i reformarbetet i fråga om inkomstbeskattningen. Dess successiva genomförande måste givetvis slutligen bero på det statsfinansiella utrymmet samt det allmänna samhällsekonomiska läget. Men vi vill i detta sammanhang stryka under vikten av att allvarliga ansträngningar göres för att på ett bättre sätt än hittills komma till rätta med den statliga utgiftsutvecklingen. Redan en dämpning i den år från år fortgående ökningstakten skulle skapa ett visst utrymme för lättnader i inkomstbeskattningen. Den av oss i tidigare väckta motioner föreslagna allmänna besparingskommissionen har här en mycket betydelsefull uppgift. I den planering som vi här åsyftar bör givetvis även ingå kalkyler för statskassans automatiska inkomst- och utgiftsutveckling för ett antal år framåt.

Vi föreslår alltså att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utarbetande av en plan för ett fortsatt reformarbete på inkomstbeskattningens område inom ramen för bevarande av sunda statsfinanser, i syfte att steg för steg uppnå en sänkning från den under finansåret 1958/59 gällande höga nivån. En första riktpunkt bör härvid vara att genom en härför anpassad ekonomisk politik och finanspolitik möjliggöra en sänkning av den statliga inkomstskatten för fysiska personer snarast möjligt.

De reformer i fråga om rätt till förlust- och resultatutjämnning vid beskattningen, varom utredning pågår och förslag får förutsättas bli framlagt

inom en nära framtid, samt i fråga om arvsbeskattningen, varom utredning föreligger, bör med hänsyn till deras särskilda betydelse för produktionslivet och sparandet genomföras utan dröjsmål och oberoende av den av oss här föreslagna planläggningen.

Skattefrihet i viss omfattning för medel som insättes på särskilda sparkonton

Som vi framhållit i det föregående bör skattepolitiken samt den ekonomiska politiken i nuläget med särskild tyngd eftersträva åtgärder som är ägnade att öka sparandet och underlätta kapitalförsörjningen. Ett viktigt led i en sådan i verklig mening produktions- och framstegsfrämjande politik skulle utgöras av att möjligheter öppnades till begränsad skattefrihet upp till visst maximibelopp för medel som insattes på särskilda sparkonton. Förslag av denna innebörd framfördes vid 1957 års riksdag i de likalydande motionerna I: 371 av hr Aastrup m. fl. och II: 459 av hr Kollberg m. fl. Med anledning av dessa motioner och andra motioner av liknande innehåll hemställde riksdagen på förslag av bevillningsutskottet i skrivelse till Kungl. Maj:t om utredning i ämnet. Någon sådan har emellertid inte påbörjats.

Då ingenting åtgjorts i saken och med hänsyn till att läget kräver omedelbara åtgärder i denna riktning, anser vi oss böra föra fram frågan på nytt inför riksdagen och framlägger ett förslag i ämnet, som möjliggör att ett sparkontosystem för begränsad skattefrihet skulle kunna träda i funktion fr. o. m. 1959.

Ett system med skattelättnad för fysiska personers nysparande skulle sålunda kunna ges följande utformning, vilken med smärre justeringar i sak överensstämmer med det av hr Kollberg m. fl. i de förut nämnda motionerna angivna systemet.

1. Sparandet skall ske på *särskilt sparkonto* i bank eller i därmed jämförlig penninginrättning. Räntegottgörelse förutsättes ske efter högsta räntesats vid inlåning.
2. Sparkonto må uppläggas endast av till statlig inkomstskatt skattskyldig fysisk person, som är mantalsskriven i Sverige och som fyllt femton år.
3. *Insättning å sparkonto* kan ske antingen genom arbetsgivarens försorg eller av den skattskyldige själv.
 - a) Skattskyldig, som erlägger preliminär A-skatt, kan efter anmälan till arbetsgivaren medgivas avdrag från det lönebelopp, varå skatten uträknas med ett sparbelopp, som arbetsgivaren överför genom postgiro eller på annat sätt till hans sparkonto. Vid det avlöningsfallfalle, då avdrag sker, får detta sparbelopp för att underlätta administrationen icke understiga 25 kronor vid veckolön och 100 kronor vid månadslön. (I detta fall inträder alltså omedelbar skattelättnad.)
 - b) Skattskyldig, som har att erlägga preliminär B-skatt, har att själv göra insättning å sparkonto. Även annan skattskyldig kan, om han

så önskar, själv göra insättning på dylikt konto. (För de insättningar, som icke göres genom arbetsgivaren, kan avdraget i beskattningen icke få effekt, förrän vid uträknandet av den slutliga skatten.)

4. I samtliga fall skall gälla att det sparade beloppet anges i deklarationen och styrkes med intyg från den bank eller annan penninginrättning, där sparkonto upplagts.
5. Taxeringsmyndigheternas kontroll av att nysparande föreligger kan ges samma schematiska utformning som den prövning, vilken ägde rum vid premiesparandet. De erfarenheter, som denna sparform givit myndigheterna, bör givetvis beaktas vid detaljutformningen av författningen.
6. Skattebefrielse skall kvarstå så länge medlen inestår å sparkonto. Vid *uttag från sparkonto* skall det uttagna beloppet återföras till beskattning enligt nedanstående bestämmelse.
 - a) Skattskyldig, som uttager medel å sparkonto inom tre år från insättningen, skall till beskattning upptaga hela det uttagna beloppet.
 - b) Skattskyldig, som bibehållit medel på sparkonto under *tre år*, skall vara berättigad att vid uttaget till beskattning endast uppge 70 procent av beloppet, som stått inne under treårsperioden.
 - c) Skattskyldig, som på sparkonto bibehållit medel under *sex år* eller mer, skall vid uttag endast till beskattning uppge 35 procent av det sålunda uttagna beloppet.
 - d) Vid uttag från sparkonto, på vilket insättningar har skett under en följd av år, skall så anses som om det först insatta beloppet först uttagits.
 - e) Vid varje uttag från sparkonto skall den skattskyldige uppvisa skattekort och banken innehålla och till uppbördsmyndighet inbetala 25 procent av det uttagna beloppet. Vidare skall banken årligen lämna taxeringsmyndighet besked om uttaget samt rörande storleken av det belopp, som inbetalas till uppbördsmyndighet.
7. Storleken av det belopp, som årligen kan insättas på sparkonto, begränsas till 3 000 kronor. Maximigräns för insättning å dylikt konto skall vara 30 000 kronor. En skattskyldig får endast inneha ett sparkonto.
8. Maximeringen av insättningsbeloppet till högst 3 000 kronor per år skall efter medgivande av vederbörlig skattemyndighet — icke gälla sådana fall där den skattskyldige har åtnjutit s. k. ackumulerad inkomst, ej heller skall angivna begränsning tillämpas, då en person haft exceptionellt hög inkomst hänförlig till ett beskattningsår. Med sådan inkomst som sist sagts förstås en totalinkomst, som med en tredjedel överstiger det föregående årets inkomst. Även för dessa senare fall gäller den totala begränsningen till 30 000 kronor. Utnyttjandet av

skattelättnaden för skattesparandet skall icke föranleda att den särskilda skatteberäkning, som tillämpas för ackumulerade inkomster, reduceras.

9. Vid dödsfall skall dödsboet skatta för medlen på sparkontot, såvida icke dödsbodelägarna överför medlen på egna sparkonton, varvid dödsbodelägarna icke är berättigade till annan skattelättnad än den som följer av att medlen sparats tre, respektive sex år.
10. Sparkontot skall icke få överlåtas eller pantsättas. Emellertid är skattskyldig berättigad att för erhållet lån för bostad låta sparra sparkontot. De lån, som här avses, skall gälla nyuppförda lägenheter eller egna hem.

Den exakta storleken av det inkomstbortfall för statsverket som det här föreslagna sparkontosystemet skulle komma att föranleda är givetvis svårt att beräkna. Antages att tio procent av samtliga skattskyldiga tecknar sparkonton och att i genomsnitt 1 000 kronor för år insättes å sparkontona, skulle ca 400 000 konton tecknas och det sammanlagda sparbeloppet bli ca 400 milj. kronor. Med detta antagande kan det preliminära inkomstbortfallet för staten för helt år beräknas till ca 67 milj. kronor, varav 22 milj. kronor skulle falla på första budgetåret. Det bör härvid observeras att de angivna siffrorna icke representerar ett definitivt skattebortfall, eftersom skattebefrielsen är begränsad och beskattning antingen helt eller — vid flerårssparande — delvis sker vid uttag. Genom den konstruktion, som systemet har, kan ca 50 procent i genomsnitt beräknas bli återfört till beskattning. I verkligheten torde vidare skattebortfallet bli något mindre under första året vid den antagna anslutningen, alldenstund sparkontotecknare även kommer att utgöras av B-skattebetalare, för vilka en viss förskjutning av skattebetalningen regelmässigt äger rum.

För kommunernas del skulle det samlade skattebortfallet enligt den angivna kalkylen preliminärt bli ca 50 milj. kronor för helt år och definitivt ungefär hälften. I likhet med vad som skedde vid genomförandet av de s. k. schablonavdragen, förutsätter vi att någon kompensation från statsverket till kommunerna för skattebortfallet ej skall utgå.

Det bör slutligen uppmärksammas, att i samhällsekonomiskt hänseende skulle den här föreslagna skattepolitiska åtgärden betyda en förstärkning genom den ökning av sparandet som kan förväntas.

Sammanfattande synpunkter

Den prekära situation som inträtt på det statsfinansiella området är i väsentlig grad en följd av bristande planering från regeringens sida samt av att den viktiga uppgiften att trygga en tillfredsställande kapitalförsörjning och produktionsutveckling i hög grad försumrats. Dagens primära uppgift är enligt vår mening att med olika målmedvetna och samverkande åtgär-

der förbättra sparande och kapitalförsörjning samt att på alla sätt främja en snabb produktionsökning, varigenom även statsfinanserna påverkas i gynnsam riktning. Skattepolitiken bör anpassas med hänsyn till denna målsättning. De omedelbara åtgärder vi berört i denna motion tar sikte härpå.

Det inkomstbortfall för statsverket, som kan uppkomma genom den föreslagna begränsade skattefriheten för medel som insättes i sparkonto, är av naturliga skäl svårt att beräkna. Enligt en ovan redovisad kalkyl synes det sannolikt att räkna med ett inkomstbortfall av ca 20 milj. kr. för budgetåret 1958/59 och ytterligare ca 45 milj. kr. för det därpå följande året.

Vi kommer senare under riksdagen att föreslå en fortsatt avveckling av vissa nu utgående generella bostadssubventioner. Storleken av den anslagsminskning på driftbudgeten som härigenom uppstår kan ännu ej exakt beräknas, då definitiva förslag rörande bostadspolitiken ännu inte framlagts av regeringen. Preliminärt torde emellertid minskningen av anslagen på driftbudgeten enligt våra kommande förslag kunna beräknas till 250 å 300 milj. kr. när de verkar med fullt genomslag. Att en stor del av dessa anslagsminskningar kommer att falla på budgetåret 1959/60 bör inte hindra att de beaktas i detta sammanhang. Sammanlagt verkar alltså våra här angivna förslag i förstärkande riktning för driftbudgeten. Vid riksdagens kommande budgetbehandling bör dessutom de förslag om utgiftsbegränsningar, som i motioner framlagts av medlemmar av folkpartiets riksdagsgrupp, kunna ge anledning till en ytterligare reduktion av statsutgifterna.

Det bör slutligen ytterligare understrykas, att de skattepolitiska åtgärder vi här föreslagit till omedelbart genomförande innebär en förstärkning av det enskilda sparandet. I samhällsekoniskt hänseende skulle alltså den av oss förordade politiken ställa sig väsentligt gynnsammare än regeringens. På något längre sikt skulle verkningarna härav bli en betydande förstärkning av statens finanser. Vi vänder oss bestämt mot det kortsiktiga betraktelsesätt som vid en bedömning av »utrymmet» för skattesänkningar inte tar denna verkan i betraktande.

Med hänvisning till att den extra bolagsskattens avveckling behandlas i en särskild motion och med erinran om att yrkandet om utredning rörande viss reformering av avskrivningsreglerna i fråga om byggnader av formella skäl framföres i särskild motion får vi med hänvisning till det ovan anförda föreslå,

att riksdagen måtte

A. besluta medgiva rätt till skattefrihet under ovan i motiveringen angivna villkor för belopp som insättes å särskilt sparkonto att gälla fr. o. m. den 1 januari 1959, och

B. besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utarbetande av en plan för fortsatt reformarbete på inkomstbeskattningens område, varvid en första riktpunkt bör vara att genom en härför anpassad ekonomisk politik och finans-

politik möjliggöra en sänkning av den direkta statliga inkomstskatten

samt att vederbörande utskott måtte i anslutning till den i motiveringen lämnade sakframställningen utarbeta förslag till den författningstext som erfordras för yrkandet under A. ovan.

Stockholm den 26 januari 1958

Bertil Ohlin

Wald. Svensson

Per A. Johnsson

i Kastanjegården

Manne Ståhl

Henning Gustafsson

Sven Wedén

i Skellefteå

Ragnhild Sandström

O. Malmborg

Gust. Kollberg
